

Refugiet

Et godt sted at være,
også i en psykosocial krise.

Indhold

Forord	3	<i>Grundydelse og tillægssydelse</i>	15
Resumé	4		
Konceptets kernepunkter	6	Økonomi og finansiering	15
<i>Valg af ord</i>	6	<i>Målgruppe; hovedydelse og delydelser</i>	15
<i>Mennesket, den psykiske krise og psykiatrien</i>	6	<i>Takster i forhold til Tilbudsportalen</i>	17
<i>Friwillige tilbud og målgruppen</i>	7	<i>Forankring i lovgivningen</i>	17
<i>Både refugium og akuttilbud</i>	7		
<i>Friwillighed</i>	8	Refugiet og loven	19
<i>Brugerbaseret</i>	8		
<i>Organisatorisk uafhængigt</i>	8	Handleplan	20
<i>Det rigtige sted</i>	9	<i>Driftsstøtte</i>	20
<i>Inspiration fra andre</i>	9		
		Inspiration udefra	21
Refugiet i praksis	11	<i>Hotel Magnus Stenbock, Sverige</i>	21
<i>På størrelse med et lille hotel</i>	11	<i>The Crisis Hostel, USA</i>	22
<i>Døgnbemandet på en ny måde</i>	11	<i>Weglauhaus, Berlin</i>	22
<i>Åbent så længe der er plads</i>	12		
<i>Åben kompetenceudvikling</i>	12	Udredningens arbejdsproces	24
<i>Krop og sjæl følges ad</i>	13	<i>Forsøg med kommuner åbnede mulighed</i>	24
<i>Hvad koster det?</i>	13	<i>Arbejdsprocessen</i>	24
Organisation og finansiering	14	Bilag	25
<i>Ejerforhold</i>	14	<i>Arbejdsgruppens deltagere</i>	26
<i>RefugieFonden</i>	14	<i>Refugiegruppens konceptgrundlag</i>	26
<i>RefugieFondens formål</i>	14		
<i>Fondens stiftende generalforsamling</i>	14		
<i>Refugiets organisation i hverdagen</i>	15		

Forord

Med dette dokument præsenterer en arbejdsgruppe i LAP, Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere, et samlet koncept for et refugium med krisefunktion. Konceptet er så tæt på en driftsrealistisk model som muligt, og kan danne grundlag for aftaler om igangsættelse på fuldskala niveau. Ønsket er at stimulere til et samarbejde på tværs af lokalsamfundet for at skabe en ny, lokalt forankret og bæredygtig social indsats for borgere med en psykisk lidelse.

Umiddelbart efter udredningsarbejdet for at præcisere konceptet var igangsat, tog Velfærdsministeriet initiativ til, at et antal kommuner kunne etablere akuttilbud ud over de lokalt eksisterende socialpsykiatriske tilbud.

Arbejdsgruppen tog del i dette forløb med en direkte henvendelse til de udvalgte kommuner, og udgav i den sammenhæng folderen "Et godt sted at være". Det skete som et naturligt led i udredningsarbejdet, og fungerede som en del af den nødvendige afklaring i arbejdsgruppen. Det var samtidig gruppens hensigt at formidle erfaringer fra bruger-siden til de kommende akuttilbud, medens disse endnu var på tegnebrættet. Henvendelsen blev taget vel imod, og der

er etableret en dialog mellem LAP og de udvalgte kommuner.

Etableringen af de nye tilbud i rent kommunalt regi lægger op til, at der kan etableres et eller flere parallelle tilbud i et uafhængigt regi. Sådanne parallelle og uafhængige tilbud vil kunne tydeliggøre mulige forskelle både i praksis og på resultatsiden mellem de kommunale og de uafhængige tilbud.

- Arbejdsgruppen har derfor valgt at lægge vægt på et koncept, hvor der etableres et uafhængigt tilbud inden for rammerne af en selvejende institution, som giver de mest optimale betingelser for at afprøve en målrettet ny, brugerbaseret tilgang og praksis.

Vi ser i LAP frem til en god faglig dialog med parterne på såvel statsligt som regionalt og kommunalt niveau samt de private og frivillige aktører. Det er i høj grad i samfundets interesse, at der udvikles ny og bedre tilbud til borgere med psykiske lidelser, ikke mindst i pressede eller direkte akutte situationer. Vi er overbeviste om, at vores koncept for et Refugium med krisefunktion kan virkeliggøre et inspirerende tilbud med respekt, nytænkning og bedre resultater.

LAP's refugiegruppe, oktober 2009

Resumé

Denne udredning formulerer et idégrundlag og organisationsform for et eller flere refugier målrettet til borgere som er i eller har behov for at bearbejde følgerne af en psykosocial krise.

Én organisation, flere refugier

Der etableres en selvejende institution, f.eks. kaldet RefugieFonden, som opretter og driver refugier.

Pladser på refugierne kan benyttes af borgere i psykisk krise, akut eller ikke-akut, som ønsker hjælp til selvhjælp. Ingen kan skrive andre ind, man kan kun selv anmode om plads.

Som en del af refugiet søges særlige midler til at drive døgnbemandede pladser til personer i akut krise. Refugiet kan dog både etableres og drives uden disse akutpladser

Veldefineret syn på psykiske kriser

Refugiet baseres på et syn på psykiske kriser som noget, der ikke er udtryk for sygdom, men som en psykosocial krise i den enkeltes liv. Tvang er utænkelig, diagnoser har ikke afgørende betydning og medicinering ses ikke alene som løsnin-

gen. Respekten for den enkelte er et bærende princip.

Stærk involvering af gæster og frivillige

Refugiet involverer i langt højere grad end det er almindeligt i dag såvel gæster som frivillige i refugiets drift og gerne døgnets 24 timer. Der er fokus på et ligeværdigt samarbejde mellem gæster, frivillige, lønnede medarbejdere og lederen.

Refugiet forudsætter deltagelse og involvering fra eksterne frivillige - personer, foreninger og virksomheder. Derfor har refugiet en tydelig udadrettet aktivitet.

Aktiv på feltet

Refugiet ser fælles kompetenceudvikling for gæster, medarbejdere og andre i feltet som en nøgle til at kunne udvikle refugiet selv og til at kunne påvirke samfundets syn på borgere og psykiske lidelser.

Kommuner køber via Tilbudsportalen

Refugiets ydelser skal udbydes (også) gennem Tilbudsportalen. Her ønsker RefugieFonden at være optaget som en godkendt institution.

Igangsættes snarest

Udredningen foreslår, at der snarest ned sættes en etableringsgruppe, der tager

initiativ til at etablere RefugieFonden.
Parallelt indledes drøftelser med Vel-
færdsministeriet om støttemidler til at
etablere og drive det første refugium i en
toårsperiode med to akutpladser.

Konceptets kernepunkter

Flere års aktivitet i en arbejdsgruppe under LAP, "Refugiegruppen", ligger bag dette konceptdokument. Undervejs i sit arbejde har konceptgruppen søgt at indkredse de mest betydende parametre for det tilbud, som gruppen ønsker realiseret. Hovedparten af disse kernepunkter blev samlet i en første konceptbeskrivelse, som gruppen publicerede i april 2008, se bilag. Som et led i at udvikle den endelige konceptbeskrivelse, har gruppen ladet konceptet fra 2008 gennemgå en kritisk drøftelse, hvilket har først til yderligere kvalificering af konceptet.

- Det er blevet tydeligt, at et alternativt opholdstilbud ikke blot kan baseres på en nok så velbeliggende ejendom med nok så imødekomende medarbejdere, men at alternativet må drives af et stærkt ønske om at gøre en forskel ud fra et idégrundlag, der baseres på et fælles grundsyn på mennesket, den psykiske krise og psykiatrien.

På den baggrund kan man fremhæve de kernepunkter, som vil være afgørende for, at et Refugium med krisefunktion kan få den forventede succes.

1. Målgruppen
2. Kriseforståelse

3. Både refugium og akuttilbud
4. Et tilbud baseret på frivillighed
5. Brugernes erfaringer afgørende
6. Organisatorisk uafhængigt
7. Et sted valgt med omhu
8. Hent inspiration udefra

Valg af ord

Når vi i dette oplæg benytter ordene "bruger" eller "brugerbaggrund" tænker vi på en person, der selv har erfaring med at benytte psykiatrien. Når vi benytter ordet "gæst", tænker vi på en person, der opholder sig på refugiet.

Mennesket, den psykiske krise og psykiatrien

Mange af refugiets gæster har haft korte eller længevarende kontakt med psykiatrien. Nogle har oplevet tvangsbehandling, de fleste har været diagnosticerede og medicinerede.

Refugiet har en anden tilgang, hvor tvang er utænkeligt, diagnoser ikke får afgørende betydning og medicinering ikke ses som løsningen.

Vi opfatter ikke en psykisk krise som udtryk for sygelighed, men som en psykosocial krise. Forskellige forhold i borgers liv er ved at bringe borgeren (eller har bragt) til et punkt, hvor hun har brug

for særlig tryghed og forståelse for at kunne finde fodfæste igen. Det er kun muligt, når borgeren respekteres fuldt ud, også i en psykose.

Vi mener alle krisens ytringer har betydninger, som kan bidrage til at forstå og møde den pågældende person. Personen skal mødes i krisen, ikke som én, krisen har taget magten fra.

Det frivillige tilbud og målgruppen

De fleste borgere kender ikke et sted, de har lyst til at tage hen, før, under eller efter en psykisk krise. Derimod kan mange godt selv mærke, hvornår der er brug for at være et andet sted. Nogle borgere oplever ikke de eksisterende tilbud som attraktive. Valget står derfor ofte mellem at klare sig selv eller at ende med hospitalisering.

Der er imidlertid en tredje vej; refugiet. Et sted at tage hen, hvor man er blandt erfarne, kyndige og vedkommende personer, og selv afgør, om det er for en, to eller mange dage.

- Refugiet er derfor til for borgere, som selv oplever et behov for at benytte refugiet som redskab til at kunne mestre tilværelsen. Borgeren skal selv være i stand til at henvende sig til refugiet. Refugiet kan ikke tage imod borgere, der har et markant alkohol- eller stofmisbrug.

Refugium, gerne med akuttilbud

Den enkelte borger kan selv mærke, hvornår der er behov for at tage nogle dage eller uger hjemmefra til et andet rart og trygt sted. Eller at tage derhen i stedet for en akut indlæggelse på et psykiatrisk sygehus. En sådan refugiemulighed findes kun delvist og i meget begrænset omfang i Danmark.

Netop kombinationen af refugium og akuttilbud finder vi afgørende. Pointen er, at det for de fleste er langt at foretrække, at en psykosocial krise mødes i opløbet - og det åbner refugiet mulighed for. Men er krisen blevet mere akut, understreger det blot yderligere behovet for at kunne være i trygge, respektfulde og anerkendende rammer, med mulighed for et ophold i refugiet efterfølgende eller sideløbende. Så refugium og akuttilbud er forbundne tilbud.

Det ligger imidlertid udenfor refugiets almindelige økonomiske ramme at kunne finansiere den døgnbemanding, som en borger i en akut situation har behov for. Derfor tænkes akutte pladser rent økonomisk som en særlig aktivitet, der har sin egen finansiering.

Frivillighed

Netop det frivillige aspekt er helt afgørende. Borgeren skal have en utvetydig oplevelse af, at opholdet sker på egne

præmisser. Det indebærer også, at enhver anvendelse af tvang eller magt er udelukket. Kun på den basis kan den enkelte opleve den tryghed, der er en forudsætning for selv at kunne mestre et kriseforløb. Omvendt må refugiet kunne afvise borgere, som har en voldelig adfærd. En sådan tilgang stiller store krav til stedets medarbejdere, lønnede såvel som ulønnede. Den frivillige dimension i det akutte tilbud kalder på en forståelse af psykiske kriser, som fokuserer respektfuldt på personen og tager mennesket i den akutte situation for pålydende.

Brugerbaseret

Vi mener, at psykiatribrukerne selv er en stor, kompetent og ind til nu stort set ubenyttet ressource, som kan spille en anden og mere central rolle i de nye tilbud, end vi ellers kender det fra såvel hospitals- som socialpsykiatri. Der er ganske vist høstet gode erfaringer gennem ansættelser af "medarbejdere med brugerbaggrund" i bl.a. socialpsykiatriske tilbud. Men det er alligevel stadig undtagelsen snarere end reglen, at en medarbejder har brugerbaggrund. I et refugium med krisefunktion vil billedet være omvendt. Her er egen erfaring med psykisk krise en ekstra kompetence. Det gælder både ved rekruttering af medarbejdere og i det løbende arbejde med at udvikle kvalitet og metode.

- En systematisk brug af den enkelte gæsts oplevelser, erfaringer og viden er en nøgle til at styrke resultaterne og til at kunne målrette for øget effektivitet. Samtidig viser erfaringer, at nogle medarbejdere, der selv har brugerbaggrund, ser ud til at have en større rummelighed til at kunne omfatte andre mennesker i akut krise. Vi siger ikke at brugererfaring i sig selv udvikler denne kvalitet, men hos nogle er den et faktum.

Gæsternes erfaringer skal være udgangspunkt for det løbende arbejde med at udvikle det lokale tilbud - lige fra måden man byder velkommen på, til vidt forskellige forhold som indretning, mad og faglig metode. Det kræver et vedvarende fokus på gæsterne hos alle medarbejdere og frivillige.

Organisatorisk uafhængigt

Det er ikke en forudsætning for et godt tilbud, at det er organisatorisk uafhængigt. Tværtimod anser vi det for en forpligtelse for det offentlige at sikre gode tilbud til borgerne. Men praksis har vist, at tilbud ved siden af det offentlige ofte har kunnet vise nye veje, som det offentlige senere så har kunnet tage til sig. Kvindekrisecentre er et godt eksempel.

I den aktuelle situation, hvor staten finansierer et antal kommunale forsøg med lokale akuttilbud, ser vi det som en vigtig opgave at etablere et tilbud, der kan træde andre stier, end de forskellige offentlige tilbud. Forhåbentlig til gensidig inspiration og gavn for en fælles udvikling af den samlede mængde af tilbud til borgere med en psykisk lidelse.

Konsekvensen er derfor, at der er behov for at etablere et tilbud, der er organisatorisk uafhængigt af den offentlige organisation, ikke i modsætning til men i udviklende dialog med den. Og som et tilbud, det offentlige kan benytte.

Den organisatoriske uafhængighed åbner samtidig for, at brugerne kan få afgørende indflydelse på refugiet i hele dets omfang. Så alene set i forhold til ønsket om brugerindflydelse, er den organisatoriske uafhængighed i den nuværende situation væsentlig.

Det rigtige sted

Refugiets fysiske placering og indretning spiller en vigtig rolle. Vi ønsker at etablere et tilbud, der ikke vækker mindelser om sygelighed, institution og uoverskuelighed. Tværtimod skal refugiet i hele sin fremtoning byde velkommen som et rart opholdssted. På samme måde som i det gode pensionat, er det gæsternes behov og ikke arbejdspladsens behov, der får lov til at tegne billedet.

Refugiet ligger derfor ugenert i fredelige og gerne naturskønne omgivelser, men med adgang til den kollektive trafik. Indkøb til husbehov findes i nærheden. Indretningen er ikke-institutionel, og minder snarere om pensionatets med dets spor af gæster og lokal historie. De fysiske rammer sikrer mulighed for både fællesskab og afsondret privatliv.

Samlet peger det på en landlig placering ikke i for stor afstand til et større bysamfund. En større villa, en tidligere kro, højskole, kursussted eller lignende er indenfor det ønskelige.

Inspiration fra andre

Mange andre har arbejdet med at skabe bedre rammer for mennesker med psykiske lidelser, også når det gælder akutte situationer. At etablere et refugium med krisefunktion er derfor ikke at famle i blinde, men snarere at bygge på andres erfaringer. Derfor er det en vigtig del af refugiets grundlag at sikre en løbende opdateret viden om andres erfaringer med alternative tilbud. Det gælder både i forhold til kerneopgaven - et tilbud til borgeren - og til den organisatoriske nødvendighed; organisationen med dens struktur, praksis og finansiering.

Refugiet skal derfor sikre sig, at det bliver ved med at være åbent for ny inspiration og ikke lukker sig om et givet koncept. Også i dette perspektiv er det vigtigt, at

den organisatoriske uafhængighed benyttes til at involvere en bred kreds af inspirerende personer og organisationer. Det indebærer blandt andet, at refugiet aktivt formidler kontakt til et bredt netværk af terapeuter og lignende, sådan som gæsterne måtte ønske det.

Refugiet i praksis

På størrelse med et lille hotel

Refugiet forventes at kunne rumme omkring 20 gæster. Det er en hensigtsmæssig størrelse - ikke så stor, at der automatisk sker en institutionalisering, men stor nok til at sikre forskellighed, frugtbare diskussioner og liv.

Det indebærer, at refugiet skal være på størrelse med et lille pensionat med 20 værelser, køkken, toilet- og badefaciliteter, mødelokaler, spisestue, dagligstue, aktivitetsrum, kontor m.v.

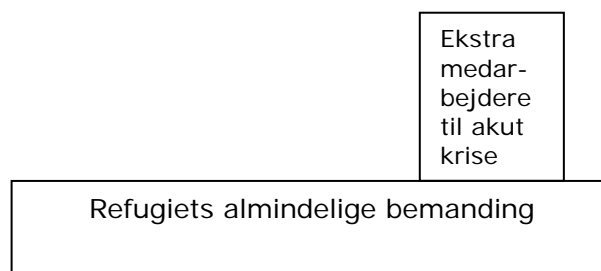
Bemandet på en ny måde - gæsterne er medarbejdere

Et refugium kræver i et vist omfang døgnbemanding. Især hvis der også tilbydes et par døgnbemandede pladser til borgere i akut krise.

Ved etableringen af refugiet er forudsætningen imidlertid, at der under alle omstændigheder skal være et refugium med almindelige krav til døgnbemanding - som på et almindeligt refugium eller lille hotel. Dette ses som refugiets basis. Samtidig søges der særlig finansiering til at kunne døgnbemande et par pladser til borgere i akut krise. Men refugiet kan etableres og drives også uden sådanne ekstrabemandede pladser.

Denne organisationsform medfører, at alle gæster i refugiet benytter refugiets basisdel, medens gæster med særligt behov desuden benytter den ekstra bemanding, som deres situation kræver.

Denne model kan vises sådan:

Refugiet ønsker at opbløde og ændre de traditionelle skel og arbejdsdeling mellem "ansatte og brugere". Stedets gæster ses som ressourcer ligesom en forhåbentlig bred kreds af frivillige medarbejdere. Dette er en afgørende del af refugiets idégrundlag, og det skal fra begyndelsen afspejles i refugiets normering.

En god bivirkning af denne tilgang er, at lønomkostningerne i et vist omfang kan reduceres. Til gengæld skal der bruges ressourcer på at rekruttere og vedligeholde netværket af frivillige.

Derfor kan der arbejdes med at tilbyde reduceret pris for ophold mod at gæsten påtager sig bestemte faste arbejdsopgaver, f.eks. at hjælpe i køkkenet et bestemt antal timer daglig. På den måde kan nogle gæster vælge at kombinere et ferielignende ophold med en frivillig indsats.

Uanset mængden af fast tilknyttede frivillige medarbejdere og medarbejdende gæster, vil der være mest mulig involvering af refugiets gæster i såvel støtten til stedets øvrige gæster som den løbende drift. Gæsterne er, i det omfang de selv magter det, medproducenter og inviteres til at have medindflydelse på praksis og udvikling. Dette er en naturlig konsekvens af refugiets grundsyn og brugerorientering.

Åbent så længe der er plads

Når en person ønsker at være gæst på refugiet, skal den modtagende medarbejder blot sikre, at gæsten kender og er indforstået med refugiets forudsætninger. De er i kort form:

- Gæsten opholder sig på refugiet af egen fri vilje og kan komme og gå som hun/han selv ønsker. Ingen andre kan henvise en person til en plads på refugiet, akutplads såvel som ikke-akut.
- Gæsten oplever selv at være i eller at risikere en psykosocial krise.
- Gæsten har ikke et dominerende alkohol- og/eller stofmisbrug.
- Gæsten har ikke en voldelig adfærd.
- Gæsten accepterer, at opholdet på refugiet er tidsbegrænset efter aftale.

- Gæsten er ansvarlig for, at omkostningerne for opholdet betales.
- Refugiet fører ikke journal eller anden historik over gæster og begivenheder.

Refugiet tager imod gæster i den rækkefølge, de henvender sig. Refugiet ønsker ikke at vurdere, om den ene gæst har mere behov for at være på refugiet end den anden. Refugiets værelser kan forudbestilles.

Hvis der etableres pladser med døgnbemanding som et særligt tilbud, skal disse altid stå til rådighed for formålet.

Åben kompetenceudvikling

Refugiet er altid bemandet med mindst to medarbejdere (lønnede eller frivillige), der har særlig erfaring med og indsigt i at forholde sig til personer, der er i akutte psykosociale kriser. Fokus er ikke på en bestemt uddannelse eller faglig baggrund, men på personlige og sociale kompetencer. Mindst hver anden medarbejder har selv gennemgået en psykosocial krise og kan have langvarig brugererfaring med psykiatrien.

Alle medarbejdere, lønnede såvel som ulønnede, repræsenterer aktivt refugiets grundsyn på psykosociale kriser, psykiatrien og medicinering og deltager i en fælles, åben kompetenceudvikling, hvor refugiets gæster også kan deltage. Den

åbne kompetenceudvikling vil være med til at præge refugiet som et samtalende forum og øge stedets evne til at udbrede sine erfaringer til andre.

Krop og sjæl følges ad

Refugiet lægger vægt på sund kost, rare måltider og gode muligheder for at såvel gæster som medarbejdere får brugt kroppen gennem motion og det daglige arbejde på refugiet. Derfor må stedet gerne i sin indretning stimulere såvel de gode måltider som den fysiske udfoldelse i hverdagen, f.eks ved at være i flere etager adskilt af trapper.

Smukke omgivelser og en levende have, hvor gæsterne både kan nyde og deltage i arbejdet, er også en vigtig del af refugiet. Stedet må gerne rumme mulighed for køkkenhave, hvor en del af det grønne til refugiets køkken kan dyrkes ved fælles hjælp. At varetage havedriften er et eksempel på en opgave, der formentlig kan lægges helt ud på frivillige hænder. På samme måde kan motionsaktiviteter måske etableres i samarbejde med lokale kræfter.

Hvad koster det?

Refugiet skal ses som et forebyggende tilbud. Døgnprisen skal derfor ligge på et niveau, der ikke overstiger prisen for et

ophold på et feriepenzionat eller mindre hotel. Disse tilbud kan i servicelovens optik benyttes af personer, som har behov for midlertidigt ophold på grund af betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller som har særlige sociale problemer.

Et ophold på refugiet i forbindelse med en akut psykosocial krise, der kræver særlig intensiv kontakt (døgnbemanding), skal prismæssigt ligge på samme niveau som døgnprisen for et ophold på et af de kommunale akutcentre, som for tiden er under etablering som led i en forsøgsordning.

Det skønnede døgnprisniveau for hovedydelsen, et refugieophold, er 700,- til 1.000,- kroner.

For tillægsydelsen, ekstrabemandede pladser til borgere i akut psykosocial krise afventer en fastlæggelse af niveauet at der kan udregnes gennemsnitspriser for de kommunale forsøg med akuttilbud.

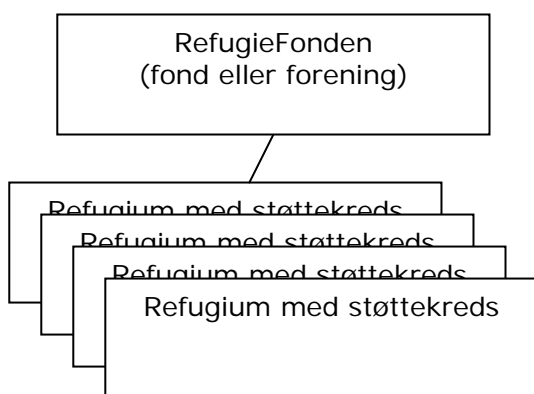
Organisation og finansiering

Ejerforhold

Refugiet vil opfattes som et privat tilbud, der kan optages som godkendt institution på linie med andre private og offentlige institutioner m.v. i den såkaldte Tilbudsportalen. Kun tilbud der er registreret i Tilbudsportalen kan efter lovgivningen indgå i den kommunale forsyning. Portalen dækker tilbud efter *Serviceoven*, *Sundhedsloven* samt *Lov om almene boliger*.

Det indebærer, at refugiet skal etableres som en privat institution, hvilket typisk er som en selvejende institution (fond) i henhold til *Lov om fonde og visse foreninger*. Det kan også være som en forening.

Det indebærer en organisation, der i princippet kan tegnes sådan:

RefugieFonden driver et eller flere refugier.

RefugieFonden

Det enkelte refugie er således et privat tilbud optaget i Tilbudsportalen, ejet og drevet af en selvejende institution, som her kaldes *RefugieFonden*.

RefugieFonden har en bestyrelse som varetager fondens aktiviteter, hvilket er etablering og drift af et eller flere refugier samt at skabe interesse for og støtte til dette. I bestyrelsen er også en repræsentant for den kommune, hvor RefugieFonden har hjemsted samt repræsentanter for de refugier, som er etablerede.

Fonden ansætter en leder til at varetage den daglige ledelse og drift af det enkelte refugie. Lederen deltager i bestyrelsesarbejdet, men er ikke medlem.

RefugieFondens formål

Fonden arbejder for at etablere og drive refugier, sådan som det er beskrevet i dette dokument.

Fondens intention er at udbrede refugie-tilbudene og at opnå en placering (også i lovgivningen) på niveau med kvindekrisecentrene. Lokalt varetages arbejdet af refugiets støttekreds, typisk i samarbejde med lokale interesseorganisationer.

Fondens stiftende generalforsamling

Fonden holder stiftende generalforsamling snarest muligt.

Refugiets organisation i hverdagen

Refugiets organisation i hverdagen afspejler det samlede idegrundlag, nemlig at gæsterne er i fokus i en anerkendende, kærlig og hjemlig atmosfære, hvor samarbejde, hjælpsomhed og fællesskab er både nøgleord og nødvendighed.

Det er derfor fællesskabet og ikke refugiets formelle organisation, der præger hverdagen.

Lederen er overfor bestyrelsen ansvarlig for at refugiet drives og udvikles sådan som det er beskrevet i RefugieFondens formålsbeskrivelse (som reflekterer dette dokument). Samtidig har lederen et særligt ansvar for at sikre, at alle formelle forhold omkring refugiet og dets gæster er opfyldt korrekt. Men derudover er det lederens opgave at skabe en hverdag, hvor gæsterne er i centrum, og hvor lønnede og ulønnede medarbejdere oplever stor "værdi" - og hvor gæsterne søges involveret mest muligt i det fælles projekt at drive og udvikle refugiet.

Det er derfor en særlig opgave at involvere frivillige, både internt og eksternt. Det gælder både i arbejdsopgaver og i den løbende kompetenceudvikling.

Når der etableres yderligere refugier, dannes et åbent samarbejde mellem refugierne, til gavn for en uhindret udveksling af oplevelser, erfaring, viden og refleksioner.

Grundydelse og tillægsydelse

Refugiets grundydelse er et refugieophold for borgere med behov for midlertidigt ophold på grund af betydelig nedsat psykisk funktionsevne eller som har særlige sociale problemer.

Når det kan finansieres, tilbyde refugiet desuden et antal ekstrabemandede pladser til borgere i en akut psykosocial krise.

Refugiets grundydelse forventes at kræve lønnede 3-4 årsværk ud over den frivillige arbejdsindsats. Dette for et refugium med 20 pladser.

Refugiets tillægsydelse, de ekstrabemandede pladser, vil blive bemandede med samme norm som i de aktuelle 6 kommunale forsøgsprojekter. Denne norm kendes i skrivende stund ikke. Men døgnprisen vil være på samme niveau.

Økonomi og finansiering

Målgruppe, hovedydelse og delydelser

Da refugiet ønsker at blive optaget som godkendt tilbud på Tilbudsportalen, skal der udarbejdes en indholdsbeskrivelse, der matcher de kategorier, som Portalen arbejder med. Der skal defineres målgruppe samt hovedydelse og delydelser i forhold til målgruppen.

Hos målgruppen "Borgere med sindslidelse" defineres sindslidelse som "Psykisk funktionsnedsættelse, der viser sig

ved forstyrrelse ved adfærd og tanke-, følelses-, stemnings- og fantasilivet".

Der findes en række underkategorier til "sindslidelse", men da de alle henviser til overkategorien "sindslidelse", er der ingen grund til at benytte dem.

Refugiet beskriver sin målgruppe som:

- Voksne borgere med en sindslidelse.

Med "ydelse" menes indsatser over for borgerne. Hovedydelsen er den primære indsats og delydelser er ydelser, der kan leveres i forbindelse med hovedydelsen.

Delydelser ses ofte som tilkøbsydelse, altså noget man kan købe ud over hovedydelsen. Som eksempel kan hovedydelsen være et ophold og tilkøbsydelsen psykologbistand.

Der findes en lang række kategorier for ydelser. I forhold til refugiet kan følgende nogle af følgende være relevante:

- Samværsaktivitet
- Socialpædagogisk støtte
- Socialpædagogisk behandling
- Fysisk behandling/træning
- Psykologisk behandling

- Psykiatrisk/speciallægelig behandling
- Ophold - aflastning
- Ophold - opholdsydelse
- Personlig hjælp - personlig rådgivning

Som eksempel kan nævnes, at kvindekri-
secentrene benytter forskellige kategorier
til at beskrive deres hovedydelse, bl.a.

"Socialpædagogisk støtte", "Socialpæda-
gogisk behandling", "Psykologisk be-
handling" og "Opholdsydelse".

Kategorierne afspejler den udbredte op-
fattelse af, at borgeren enten får behand-
ling eller også får service. At borgeren får
støtte til at hjælpe sig selv sammen med
andre - der også hjælper sig selv, og såle-
des sammen hjælper hinanden - rummes
kun i hovedydelsen "Socialpædagogisk
støtte" og kan måske tænkes ind i de be-
handlingsrettede kategorier (psykolog og
psykiater) samt i delydelsen "Fysio- eller
ergoterapi".

Refugiet ser sig ikke som en behandlings-
institution, men som et redskab for hjælp
til selvhjælp. Derfor benyttes ikke de be-
handlingsorienterede kategorier.

Refugiet beskriver sig med hovedydelse:

- Ophold - opholdsydelse
- Socialpædagogisk støtte
- Personlig hjælp - personlig rådgivning

Og med delydelserne:

- Fysisk behandling/træning
- Samværsaktivitet

Takster i forhold til Tilbudsportalen

Det er ikke muligt at udregne en egentlig takst for refugiets ydelser, før der foreligger et konkret budget for refugiet. Budgettet forudsætter præcist kendskab til alle omkostninger. I forhold til udregning af takster for refugiets tilbud på Tilbudsportalen skal følgende omkostningsposter indregnes:

- 1) De samlede direkte og indirekte omkostninger, der vedrører det enkelte tilbud, eller leverancen af den enkelte ydelse i alt, fordelt på:
 - a) Løn, der kan henføres til det pågældende tilbud/den pågældende ydelse.
 - b) Udvikling - uddannelse af personale, opkvalificering af tilbud m.v.
 - c) Administration (ledelse, administration, kontorudgifter, edb m.v.).

d) Andel af central ledelse og administration.

e) Tilsyn.

f) Ejendoms- og kapitalomkostninger (vedligeholdelse/ afskrivning m.v.).

2) Regulering i forhold til tidligere år (dækning af underskud/overskud).

Niveauet på takster for ydelser af lignende karakter kan ses af disse eksempler:

Hillerød Kvindkrisecenter 1338,- kr.

Bocentret Hedelund 1388,-

Boligfondens krisecenter 1881,-

Ringsted Krisecenter 1475,-

Klostermosegård Familieinstitution 2273,-

Beløbet er den døgnpris, som det offentlige skal betale for en plads på det pågældende sted.

Forankring i lovgivningen

Refugiet kan henvise sin aktivitet til Serviceloven. I lovens § 107 står at " Kommunalbestyrelsen kan tilbyde midlertidigt ophold i boformer til personer, som på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov for det".

Denne paragraf er relevant i forhold til Refugiets hovedydelse, et refugieophold.

I samme paragraf stk. 2 står at:

"Kommunalbestyrelsen skal tilbyde midlertidigt ophold:

1) til personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, der har behov for omfattende hjælp til almindelige, daglige funktioner eller for pleje, eller som i en periode har behov for særlig behandlingsmæssig støtte, og

2) til personer med nedsat psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer, der har behov for pleje eller behandling, og som på grund af disse vanskeligheder ikke kan klare sig uden støtte."

Dette er relevant også i forhold til Refugiets tilkøbsydelse, de ekstrabemandende pladser for borgere i en akut psykosocial krise.

Med baggrund i lovtæksten bør en kommunalbestyrelse derfor kunne benytte Refugiets ydelser.

Refugiet og loven

Når Refugiet er etableret, er det en social virksomhed (selvejende institution) drevet af RefugieFonden med det formål at tilbyde borgere i psykisk krise (akut eller ikke-akut) ophold og socialpædagogisk støtte til at kunne mestre krisen. Refugiet varetager ingen form for medicinering eller psykiatrisk behandling.

Derfor relaterer refugiet sin virksomhed til sociallovgivningen.

Det er borgeren selv, der afgør karakteren af sin psykiske krise. Så længe borgeren finder det relevant at benytte refugiet som støtte til at kunne mestre krisen, og refugiet er enig i dette, falder refugiets indsats i samme kategori som de såkaldte socialpsykiatriske tilbud. De baseres også på serviceloven.

Da refugiet ikke udfører behandling - hverken lægelig eller psykologisk eller i form af medicinering - men blot er støttende ramme for gæstens mestring af sin krise, føres der ingen journaler over den enkelte gæst ud over en registrering af navn, adresse og cpr-nummer samt forbrug af plads (akut eller ikke-akut). Disse informationer beskyttes i henhold til registerloven.

Som fondsdrevet virksomhed (selvejende institution) følges kravene til denne type af virksomhed i Lov om Fonde og visse

foreninger. Formål, budget, regnskab, årsberetning m.v. vil være tilgængelige på refugiets hjemmeside.

Som arbejdsplads følger refugiet de krav og regler, som bl.a. arbejdsmiljøloven tilsiger.

Som bosted med køkken følges de regler og bestemmelser som bl.a. levnedsmiddellovgivningen foreskriver.

Refugiet underkaster sig offentligt tilsyn og vil i øvrigt følge alle de krav, der er til denne type af social virksomhed bl.a. som de er beskrevet på Tilbudsportalen.

Handleplan

Konklusion er denne udredning er, at der skal etableres en selvejende institution, her kaldet RefugieFonden.

For at kunne etablere det første refugie, kræves en vis kapital til at finansiere såvel anlægs- som driftsomkostninger. Det vil bl.a. være ejendomsomkostninger (leje), lønomkostninger, etableringsomkostninger (indretning m.v.) og det konkret forberedende arbejde (ansættelser, indhentelse af godkendelser fra forskellige myndigheder).

I denne udredning er døgnprisen for refugiepladser vurderet i niveauet 700,- til 1.000,- kroner. Prisen for såkaldte akutpladser kendes ikke endnu.

Driftstøtte

Så snart RefugieFondens bestyrelse har udarbejdet et konkret etablerings- og driftsbudget, bør der indledes drøftelser med Indenrigs- og Socialministeriet om muligheden for at få en driftsstøttegaranti og for en etableringsstøtte.

Udredningsarbejdet har vist, at der er interesse for refugietanken og for at gå ind i arbejdet med at etablere RefugieFonden. På den baggrund kan følgende tidsplan anbefales:

Ultimo 2009:

Forankring af udredningen gennem et formidlingsseminar. Initiativ til etablering af RefugieFonden.

Primo 2010:

Formel etablering af RefugieFonden - stiftende generalforsamling.

Budget til brug for drøftelser med Indenrigs- og Socialministeriet udarbejdes.

Arbejdet med at indsamle kapital blandt frivillige bidragsydere (private, fonde, foreninger og virksomheder) indledes.

Medio 2010:

Finansiering søges afklaret, så aftaler om ejendom, ansættelser m.v. kan indgås.

Refugiet gøres klar til drift.

Ultimo 2010:

Refugiet åbner.

Inspiration udefra

Arbejdet med at udvikle et dansk refugie-tilbud har hentet inspiration udefra. Her skal kort nævnes nogle af de mere betydende.

Hotel Magnus Stenbock - Sverige

I 1995 og i mere end ti år frem var det tidligere Hotel Magnus Stenbock i Helsingborg rammen om et hidtil uset tilbud til borgere med en psykisk lidelse og et behov for et sted at være. Drevet af RSMH (Riksförbundet for Social och Mental Hälsa) slog det tidligere hotel dørene op for gæsterne, uden at stille krav om opholdets længde og uden at tale om nogen form for social rehabilitering.

Hotellet i sin nye form var blevet en realitet, efter at den lokale afdeling af RSMH i stadig voksende omfang oplevede, at medlemmer og andre benyttede foreningens lokaler som værested, også om natten. Behovet for at finde et mere holdbart alternativ var påtrængende.

Det lykkedes så at få gjort Magnus Stenbock til et nyt botilbud gennem en heldig kombination af omstændigheder (Hotellet skulle afhændes) og de rigtige personer (et af RSMH's medlemmer havde dyb erfaring med de juridiske og økonomiske aspekter) samt politisk velvilje.

Hotellet blev i tiåret der fulgte bosted for en bred gruppe af mennesker, unge såvel som ældre. Selv om der ikke var nogen krav om social deltagelse, viste det sig, at stadig flere af beboerne efterhånden tog aktiv del i hotellets drift. Og der blev så stor søgning til de sociale aktiviteter i hotellets gamle dagligstue, at de til sidste af nød måtte flyttes til et andet sted.

Maths Jespersen var med til at starte hotellet og boede og arbejdede på det i en årrække. Han har holdt utallige foredrag om projektet og nævner en række tydelige erfaringer fra det:

- Det var afgørende, at beboerne ikke blev mødt om krav om midlertidigt ophold.
- Det var afgørende, at beboerne ikke blev mødt med forventninger eller krav om social og psykisk rehabilitering.
- Det viste sig afgørende, at hotellet blev drevet uafhængigt af kommunen, selv om kommunen finansierede driften. Da kommunen efter 10 år selv overtog driften, forandrede stedet karakter og undergik en institutionalisering.
- Næsten alle som boede på hotellet gennem længere tid ændrede sig fra en tilstand af social isolation til at være deltagende og kommunikerende.
- Selvorganiseringen og det frivillige arbejde fik stor fylde og skabte selvstændig mening for såvel medarbejdere, som gæster og frivillige.

Magnus Stenbock viser, at det er muligt at drive et brugerforankret botilbud med succes til stort set samme målgruppe som Refugieprojektet og omtrent samme størrelsesorden.

The Crisis Hostel, USA

I midten 1990'erne startede et forsøg med at tilbyde borgere i psykisk krise "et sted at tage hen" som alternativ til hospitalet.

The Crisis Hostel er en bolig med fem værelser i byen Ithaca, USA. Til forskel fra andre krisetilbud, så projektet sig som brugerorienteret og var optaget af at undgå en (yderligere) hospitalisering og sygeliggørelse af borgere i psykisk krise. Initiativtagerne forventede derimod, at brugerne af stedet ville begynde at komme sig og ville opleve en langt højere grad af empowerment og tilfredshed end personer i en lignende situation, men som ikke havde adgang til The Crisis Hostel.

Projektet er grundigt dokumenteret og viser, at det typiske ophold på stedet for en borger i krise varede 8 dage. Samlet set opnåede disse borgere et bedre resultat i forhold til at komme sig end de øvrige i testgruppen. Og nok så vigtigt var de økonomiske omkostninger betydelig lavere, både for den enkelte og på et samfundsmæssigt niveau.

Ophold på stedet er tidsbegrænset, gratis og frivilligt. Flere af medarbejderne har

brugerbaggrund. Gæsterne bestemmer selv, om de vil bruge nogle af de tilbud, som The Crisis Hostel tilbyder. Det er bl.a. selvhjælpsgrupper, samtaler, et jeg-er-vred-rum, massage og meditation.

Projektet anbefaler, at der etableres flere af denne type af Crisis Hostels og mener, at de ville kunne indgå som et nyttigt værktøj for borgere i psykisk krise til fordel for den enkelte og med et mindsket træk på hospitalspsykiatrien som følge.

Weglaufhaus, Berlin

Weglaufhaus har eksisteret siden 1996 og er et tilbud til borgere i psykosocial krise uden bolig eller i en akut risiko for at miste den.

"Villa Stöckle" er rammen om dette tilbud, som definerer sig meget tydeligt som et sted for "Wohnungslosse Psychiatriebetroffene" som har opgivet behandlingssystemet for selv at tage styring over eget liv. I Weglaufhaus er der ingen psykiater, ingen diagnoser og ingen terapi. Personen i krise ses ikke som syg, men som én der er på en - for andre - vanskeligt forståelig vej i søgen efter en plads i livet.

Derfor mener Weglaufhaus ikke, der er brug for psykofarmaka eller terapier, men derimod for at den enkelte kan opleve fred og ro, god tid og imødekommenhed. Det er så, hvad Weglaufhaus på kort form

kan tilbyde. Stedet er offentligt finansieret og baserer sin virksomhed på en platform, der forholder sig til menneskesyn, samfund og psykiatrien.

Villa Stöckle i Berlin - et Weglaufhaus.

Weglaufhaus i Berlin har plads til 8 borgere, og er bemandedt på døgnbasis med i gennemsnit 3 medarbejdere.

Lignende projekter er på vej i byerne Saarbrücken og Bochum.

Udredningens arbejdsproces

Udredningen er gennemført fra december 2008 til september 2009. Resultatet (udredningen med handlingsforslag) præsenteres på et arbejdsseminar den 12. november 2009. Udredningen har været varetaget af en ekstern udredningskonsulent med reference til LAP's refugieprojektgruppe.

Forøg med kommuner åbnede mulighed

I det oprindelige udkast til udredningsbeskrivelse, var det antaget, at en driftsmodel ville kunne indeholde én eller flere kommuner som part(er). Men her spillede et udspil fra den daværende Velfærdsminister bolden i en anden retning. Et antal kommuner blev omtrent samtidig med at nærværende udredningsarbejde tog sin start bedt om at udføre forsøg med lokale akuttilbud. Udredningen valgte derfor at gå ind i denne proces og udarbejdede et inspirationsmateriale til de nævnte kommuner. Materialet åbnede for en dialog og fortsat kontakt med de fleste af kommunerne.

Samtidig har det kommunale forsøg gjort det mere oplagt at afprøve et alternativ til den kommunale løsningsmodel. Udredningen har derfor valgt at bruge denne mulighed og har drejet fokus til at afsøge muligheden for at etablere et selvejende

refugium, der kan tilbydes kommunerne på lige fod med andre private sociale tilbud via Tilbudsportalen. På den måde vil et sådant initiativ kunne fungere som ny reference for hele feltet og opnå maksimal formidlingsevne.

Der er derfor satset på en model, hvor der etableres en ny social virksomhed, der i hele sit eksistensgrundlag forudsætter tæt samspil med lokale interessenter; foreninger såvel som virksomheder og frivillige borgere.

Arbejdsprocessen

Udredningen er foregået som en dialog mellem Refugiegruppen - en arbejdsgruppe under LAP - og udredningskonsulenten. Gennem en række arbejds møder er der skabt klarhed om idégrundlag, praksisforventninger og mulige konkrete organisatoriske løsninger.

Det udviklede grundlag, sådan som det er beskrevet i udredningen, søges forankret i en større kreds af personer på det seminar, udredningen har planlagt til 12. november 2009. Seminaret markerer afslutningen på udredningen og er samtidig starten på etableringen af RefugieFonden, som dermed går direkte ind i realiseringen af udredningens forslag.

Bilag

Arbejdsgruppens deltagere

Paul Bjergager Nielsen, LAP Roskilde

Anne-Marie Valbak, PsykInfo, Region
Syddanmark

Michael Freiesleben, koordinator VISP

Inger Beck, speciallæge i psykiatri

Joy Thomsen, LAP Kolding

Thoridt Allermann, LAP Vejle

Krystyna Anna Hansen, LAP Roskilde

Karl Bach Jensen, udviklingskonsulent
LAP

Simon Bordal Hansen er ekstern konsulent for gruppen.

Bilag

Refugiegruppens konceptgrundlag fra april 2008

Koncept for refugium med krisefunktion

Udarbejdet af projektgruppe i LAP - Landsforeningen Af nuværende og tidligere Psykiatribrugere

Udkast pr. 14.04.08

1. Baggrund

Blandt nuværende og tidligere psykiatribrugere og fagpersoner har det gennem en år-række været drøftet, hvordan behovet for et refugium/krisehus uden for eller ved siden af de offentlige behandlings- og omsorgstilbud kan indfris.

I LAP (Landsforeningen af nuværende og tidligere Psykiatribrugere) har medlemmerne både efterlyst mulighederne for at komme på et rekreationssted med fred og ro, rekreative og kreative udfoldelsesmuligheder, men også et sted, der kan rumme en akut krisefunktion for personer, der har brug for særlig omsorg og døgnbemanding.

Ophold med henblik på rekreation er tænkt for personer, der fx har været igennem en længere periode med krise eller indlæggelse, og derfor har behov for tid til at overveje nye livsperspektiver i rolige omgivelser med fokus på recovery.

Krisefunktionen forventes efterspurgt af personer, der tidligere har oplevet alvorlige sammenbrud, som efterlyser en anden mulighed end indlæggelse på psykiatrisk afdeling, og som ønsker at forebygge og forkorte en krise eller et sammenbrud, som ellers ville kunne medføre længevarende indlæggelse, evt. under tvang.

Gennem et års tid har en arbejdsgruppe bestående af medlemmer af foreningen¹ og eksterne fagpersoner² mødtes med mellemrum og drøftet, hvordan et refugium med en sådan krisefunktion kunne se ud.

¹ De deltagende LAP-medlemmer er: Paul Bjergager, Krystyna Anna Hansen, Joy Jonna Thomsen, Thoridt Allermund. Udviklingskonsulent Karl Bach Jensen har fungeret som gruppens tovholder og sekretær.

² De eksterne fagpersoner er: Inger Beck, overlæge på ungdomspsykiatrisk afdeling, Fjorden i Roskilde; Anne-Marie Valbak, leder af PsykInfo – Region Syddanmarks Psykiatriske Informationscenter; Kristian Wedel Andersen – udviklingsleder Fonden Mariehjemmene; Michael Freisleben, koordinator for Videnscenter for Socialpsykiatri's projekt Netværksfamilier.

De to funktioner forventes at kunne supplere og befrugte hinanden således at de fysiske rammer, lønnede og frivillige medarbejderes funktioner løbende tilpasses og indrettes efter aktuelle gæsters situation og behov. Der skal skabes fleksibilitet med hensyn til indkvartering, udfoldelsesmuligheder og rummelighed. Ved indskrivning skal der løbende kunne tages stilling til, hvordan balancen mellem rekreations- og krisefunktion kan opretholdes på en socialt bæredygtig måde.

2. Formål

Formålet er at tilbyde:

- a. **Planlagte ophold for personer der har særligt behov for at rekreere og udfolde sig i trygge og livgivende rammer.**
- b. **Akutophold til personer i psykosocial krise med behov for intensiv støtte og omsorg.**
- c. **Rammer for at den enkelte kan udfolde og udvikle sine evner for at mestre livet.**

3. Værdigrundlag

Refugiet skal fungere som:

- a. **Et bæredygtigt fællesskab med fleksible rammer for individuel udfoldelse.**
- b. **Et gensidigt anerkendende, værdsættende og ikke-voldeligt miljø.**

4. Kultur

Kulturen og omgangsformerne skal være kendetegnet af, at man:

- a. **Respekterer og tager udgangspunkt i den enkeltes ret til selvbestemmelse, forståelse af sin situation og beskrivelse af, hvad der er godt for ham/hende i den givne situation.**
- b. **Prioriterer medarbejderressourcer og opholdsmuligheder til aktuelle gæsters situation og behov.**

5. Gæster

- a. Man søger om optagelse som gæst ved at henvende sig personligt, evt. skriftligt eller telefonisk. Mulighederne for ophold vurderes af den daglige ledelse under hensyn til den aktuelle situation, hvad angår gæster og bemanding på stedet.
- b. Stedet forventes at kunne rumme max. 25 gæster med meget fleksible indkvarteringsmuligheder. Der indgås nærmere aftale med den enkelte gæst om opholdets varighed og indhold.
- c. Som gæst på stedet kan man forvente:
 - i. Gode indkvarteringsfaciliteter i smukke omgivelser
 - ii. Nærvær, tid til samtale, samvær.
 - iii. Adgang til netværk af eksterne eksperter inden for traditionel, komplementær, alternativ og anden støtte/behandling.

- iv. Støtte til at danne personlige netværk
- v. Adgang til information, viden, undervisning
- vi. Sund og nærende kost
- vii. Mulighed for fitness, massage, meditation, afspænding, bade, sauna
- viii. Kreative og rekreative muligheder
- ix. En forudsigelig daglig rytme

6. Rammer

- a. Refugiet skal etableres i bygninger og omgivelser, der signalerer kvalitet, skønhed og rummelighed.
- b. Der skal være rum og arealer:
 - for tilbagetrækning og ro
 - for rekreative og kreative udfoldelsesmuligheder inde og ude
 - for særlig omsorg/intensiv støtte

7. Organisation

- a. Afhængig af driftsform vælges/udpeges en bestyrelse. Bestyrelsen ansætter en leder med ansvar for den daglige drift.
- b. Driften hviler primært på tilknytning af lønnede medarbejdere, men der tilknyttes også et vist antal frivillige. Frivillige skal tilføre stedet ressourcer, det være sig praktisk, socialt eller omsorgsmæssigt. Der skal ske en formel optagelse af frivillige og indgås en form for kontrakt.
- c. Kvalifikationer / kompetencer
Ved ansættelse af leder/medarbejdere går primært efter personlige kompetencer og accept af stedets værdigrundlag. Ansatte skal være personer med overskud og stabilitet, være rummelige, reflekterende, lyttende og serviceminded, kunne udvise dømmekraft i pressede situationer og høre på det, gæsten gerne vil udtrykke og have evne til kontakt på et dybere plan. Det er væsentligt, at der på stedet er ansatte, der har personlige erfaringer med psykotiske sindstilstande.
- d. Døgnbemanding i krisefunktionen

8. Driftsform

- a. Driftsformen skal sikre at stedets særegenhed kan opretholdes, og at der kan modtages donationer og sponsorater m.m., så de ikke går ind i den daglige drift. Driftsformen skal nærmere afklares og beskrives.
- b. Der skal sikres en kommunal godkendelse, så stedet kommer på den offentlige tilbudsportal. Et antal pladser søges godkendt efter Servicelovens § 110 som midlertidige botilbud, hvor optagelse kan ske ved direkte personlig henvendelse (selvmøderprincip).

9. Kvalitet og sikring af denne

Bestyrelse, ledelse og ansatte sørger til stadighed for at udvikle og kvalitetssikre refugiet under inddragelse af gæsters og samarbejdspartners vurderinger.

10.Økonomi

- a. Etablering
Der søges offentlige midler og private fonde til stedets etablering.
- b. Drift
Der bør arbejdes med flere supplerende finansieringskilder: Fx kommunal henvisning, egenbetaling, fondsmidler.

11.Eksterne kontaktflader og netværk

- a. Den enkelte gæst skal kunne trække på et netværk af eksterne eksperter inden for traditionel, komplementær og alternativ behandling.
- b. Stedet skal søge at etablere gode samarbejdsrelationer lokalt, fx med psykiatri, politi.